

**Zestaw lektur dla czteroletniego liceum zawarty w „Podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkół ponadpodstawowych”
(zgodny z Rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 13 sierpnia 2021 r.)**

Lektura obowiązkowa

ZAKRES PODSTAWOWY	ZAKRES ROZSZERZONY
<p>1) <i>Biblia</i>, w tym fragmenty <i>Księgi Rodzaju</i>, <i>Księgi Hioba</i>, <i>Księgi Koheleta</i>, <i>Pieśni nad Pieśniami</i>, <i>Księgi Psalmów</i>, <i>Apokalipsy</i> wg św. Jana;</p> <p>2) Jan Parandowski, <i>Mitologia</i>, część I: <i>Grecja</i>;</p> <p>3) Homer, <i>Iliada</i> (fragmenty), <i>Odyseja</i> (fragmenty);</p> <p>4) Sofokles, <i>Antyгона</i>;</p> <p>5) Horacy, wybrane utwory;</p> <p>6) <i>Bogurodzica</i>, <i>Lament świętokrzyski</i> (fragmenty), <i>Legenda o św. Aleksym</i> (fragmenty), <i>Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> (fragmenty);</p> <p>7) <i>Kwiatki świętego Franciszka z Asyżu</i> (fragmenty);</p> <p>8) <i>Pieśń o Rolandzie</i> (fragmenty);</p> <p>9) Gall Anonim, <i>Kronika polska</i> (fragmenty);</p> <p>10) Dante Alighieri, <i>Boska komedia</i> (fragmenty);</p> <p>11) Jan Kochanowski, wybrane pieśni, w tym: <i>Pieśń IX</i> ks. I, <i>Pieśń V</i> ks. II; psalmy, w tym Psalm 13, Psalm 47; <i>tren IX, X, XI, XIX</i>;</p> <p><i>Odprawa posłów greckich</i>;</p> <p>12) Piotr Skarga, <i>Kazania sejmowe</i> (fragmenty);</p> <p>13) wybrane wiersze następujących poetów: Daniel Naborowski, Jan Andrzej Morsztyn, Mikołaj Sęp-Szarzyński;</p> <p>14) Jan Chryzostom Pasek, <i>Pamiętniki</i> (fragmenty);</p> <p>15) William Szekspir, <i>Makbet</i>, <i>Romeo i Julia</i>;</p> <p>16) Moliere, <i>Skapiec</i>;</p> <p>17) Ignacy Krasicki, <i>Hymn do miłości ojczyzny</i>, wybrane satyry;</p> <p>18) Franciszek Karpiński, wybór sielanek i liryki religijnej;</p> <p>19) Adam Mickiewicz, <i>Oda do młodości</i>;</p>	<p>Utwory określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:</p> <p>1) Arystoteles, <i>Poetyka</i>, <i>Retoryka</i> (fragmenty);</p> <p>2) Platon, <i>Państwo</i> (fragmenty);</p> <p>3) Arystofanes, <i>Chmury</i>;</p> <p>4) Wergiliusz, <i>Eneida</i> (fragmenty);</p> <p>5) św. Augustyn, <i>Wyznania</i> (fragmenty);</p> <p>6) św. Tomasz z Akwinu, <i>Summa teologiczna</i> (fragmenty);</p> <p>7) François Rabelais, <i>Gargantua i Pantagruel</i> (fragmenty);</p> <p>8) Michel de Montaigne, <i>Próby</i> (fragmenty);</p> <p>9) Jan Kochanowski, <i>Treny</i> (jako cykl poetycki);</p> <p>10) William Szekspir, <i>Hamlet</i>;</p> <p>11) wybrane utwory poetyckie z romantycznej literatury europejskiej, w tym wybrane wiersze angielskich poetów jezior;</p> <p>12) Juliusz Słowacki, <i>Lilla Weneda</i>;</p> <p>13) Cyprian Kamil Norwid, <i>Bema pamięci żałobny rapsod</i>, <i>Fortepian Szopena</i>, <i>Czarne kwiaty</i> (fragmenty), <i>Promethidion</i> (fragmenty);</p> <p>14) realistyczna lub naturalistyczna powieść europejska (Honoré de Balzac, <i>Ojciec Goriot</i> lub Charles Dickens, <i>Klub Pickwicka</i>, lub Mikołaj Gogol, <i>Martwe dusze</i>, lub Gustaw Flaubert, <i>Pani Bovary</i>);</p> <p>15) Stanisław Wyspiański, <i>Noc listopadowa</i>;</p> <p>16) Franz Kafka, <i>Proces</i> (fragmenty);</p> <p>17) Michaił Bułhakow, <i>Mistrz i Małgorzata</i>;</p> <p>18) Stanisław Ignacy Witkiewicz, <i>Szewcy</i>;</p> <p>19) Bruno Schulz, wybrane opowiadania z tomu <i>Sklepy cypranowe</i>;</p> <p>20) Tadeusz Konwicki, <i>Mała Apokalipsa</i>;</p> <p>21) Jorge Luis Borges, wybrane opowiadanie;</p> <p>22) Janusz Głowacki, <i>Antyгона w Nowym</i></p>

wybrane ballady, w tym *Romantyczność*;
wybrane sonety
z cyklu *Sonety krymskie* oraz inne wiersze;
Konrad Wallenrod, *Dziady cz. III*;
20) Juliusz Słowacki, *Kordian*; wybrane
wiersze, w tym *Grób Agamemnona*
(fragmenty), *Testament mój*;
21) Zygmunt Krasiński, *Nie-Boska*
komedja;
22) Cyprian Kamil Norwid, wybrane
wiersze;
23) Bolesław Prus, *Lalka*, *Z legend*
dawnego Egiptu;
24) Eliza Orzeszkowa, *Gloria victis*;
25) Henryk Sienkiewicz, *Potop*;
26) Adam Asnyk, wybór wierszy;
27) Fiodor Dostojewski, *Zbrodnia i kara*;
28) wybrane wiersze następujących poetów:
Jan Kasprówicz, Kazimierz Przerwa-
Tetmajer, Leopold Staff;
29) Stanisław Wyspiański, *Wesele*;
30) Władysław Stanisław Reymont, *Chłopi*
(tom I – Jesień);
31) Stefan Żeromski, *Rozdziobią nas kruki,*
wrony..., Przedwiośnie;
32) Witold Gombrowicz, *Ferdydurke*
(fragmenty);
33) wybrane wiersze następujących poetów:
Bolesław Leśmian, Julian Tuwim, Jan
Lechoń, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska,
Kazimiera Iłakowiczówna, Julian Przyboś,
Józef Czechowicz, Krzysztof Kamil
Baczyński, Tadeusz Gajcy;
34) Tadeusz Borowski, *Proszę państwa*
do gazu, Ludzie, którzy szli;
35) Gustaw Herling-Grudziński, *Inny świat*;
36) Hanna Krall, *Zdążyć przed Panem*
Bogiem;
37) wybrane wiersze następujących poetów:
Stanisław Baliński, wybrane wiersze
z okresu emigracyjnego,
Kazimierz Wierzyński, wybrane wiersze
z okresu emigracyjnego,
Czesław Miłosz wybrane wiersze, w tym
z tomu *Ocalenie*, oraz *Traktat moralny*
(fragmenty),
Tadeusz Różewicz, Miron Białoszewski,
Jarosław Marek Rymkiewicz, Wisława
Szymborska, Zbigniew Herbert, wybrane
wiersze, w tym z tomów *Pan Cogito* oraz

Jorku;
23) Sławomir Mrozek, wybrane
opowiadania;
24) wybrane eseje następujących autorów:
Jerzy Stempowski, Gustaw Herling-
Grudziński, Zbigniew Herbert, Zygmunt
Kubiak, Jarosław Marek Rymkiewicz
(co najmniej po jednym utworze);
25) wybrane teksty z aktualnych numerów
miesięczników oraz kwartalników
literackich i kulturalnych.

<p><i>Raport z oblężonego Miasta</i>, Halina Poświatowska, Stanisław Barańczak, Jan Polkowski, Wojciech Wencel;</p> <p>38) Albert Camus, <i>Dżuma</i>;</p> <p>39) George Orwell, <i>Rok 1984</i>;</p> <p>40) Józef Mackiewicz, <i>Droga donikąd</i> (fragmenty);</p> <p>41) Sławomir Mrożek, <i>Tango</i>;</p> <p>42) Marek Nowakowski, <i>Raport o stanie wojennym</i> (wybrane opowiadanie), <i>Górq „Edek”</i> (z tomu <i>Prawo prerii</i>);</p> <p>43) Jacek Dukaj, <i>Katedra</i> (z tomu <i>W kraju niewiernych</i>);</p> <p>44) Antoni Libera, <i>Madame</i>;</p> <p>45) Andrzej Stasiuk, <i>Miejsce</i> (z tomu <i>Opowieści galicyjskie</i>);</p> <p>46) Olga Tokarczuk, <i>Profesor Andrews w Warszawie</i> (z tomu <i>Gra na wielu bębenkach</i>);</p> <p>47) Ryszard Kapuściński, <i>Podróże z Herodotem</i> (fragmenty);</p> <p>48) wybrane utwory okresu stanu wojennego;</p> <p>49) powojenna piosenka literacka – wybrane utwory Jacka Kaczmarskiego, Wojciecha Młynarskiego, Agnieszki Osieckiej oraz wybrane teksty Kabaretu Starszych Panów, a także utwory w wykonaniu Ewy Demarczyk.</p> <p><i>Ponadto z zakresu szkoły podstawowej: treny i pieśni Jana Kochanowskiego, bajki Ignacego Krasickiego, Dziady cz. II i Pan Tadeusz Adama Mickiewicza, Zemsta Aleksandra Fredry, Balladyna Juliusza Słowackiego.</i></p>	
--	--

Lektura uzupełniająca

W każdej klasie obowiązkowo dwie pozycje książkowe w całości lub we fragmentach, na przykład:

ZAKRES PODSTAWOWY	ZAKRES ROZSZERZONY
<p>1) Sofokles, <i>Król Edyp</i>;</p> <p>2) Mikołaj z Wilkowiecka, <i>Historyja o chwalebnyim Zmartwychwstaniu Pańskim</i> (fragmenty);</p> <p>3) <i>Kronika Książąt Polskich</i>, oprac. Jerzy</p>	<p>1) Erazm z Rotterdamu, <i>Pochwała głupoty</i> (fragmenty);</p> <p>2) Tomasz Morus, <i>Utopia</i> (fragmenty);</p> <p>3) Pedro Calderon de la Barca, <i>Życie snem</i>;</p> <p>4) Wolter, <i>Kandyd, czyli optymizm</i></p>

Wojtczak-Szyszkowski;
4) *Dzieje Tristana i Izoldy* (fragmenty);
5) Giovanni Boccaccio, *Sokół*;
6) Mikołaj Rej, *Żywot człowieka poczciwego* (fragmenty);
7) Andrzej Frycz Modrzewski, *O poprawie Rzeczypospolitej* (fragmenty);
8) Miguel de Cervantes y Saavedra, *Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manczy* (fragmenty);
9) Wespazjan Kochowski, *Psalmodia polska* (wybór psalmów);
10) Wacław Potocki, *Transakcja wojny chocimskiej* (fragmenty z części I);
11) Ignacy Krasicki, *Monachomachia* (fragmenty);
12) Stanisław Trembecki, Franciszek Książnin, wybrane utwory;
13) Jędrzej Kitowicz, *Opis obyczajów za czasów panowania Augusta III* (fragmenty);
14) Julian Ursyn Niemcewicz, *Powrót posła*;
15) Stanisław Staszic, *Przestrogi dla Polski* (fragmenty);
16) Juliusz Słowacki, *Beniowski* (fragmenty), *Listy do Matki* (fragmenty);
17) Aleksander Fredro, *Śluby panieńskie*;
18) Johann Wolfgang Goethe, *Cierpienia młodego Wertera* (fragmenty), *Faust* (fragmenty);
19) George Byron, *Giaur* (fragmenty);
20) Adam Mickiewicz, *Dziady cz. IV*;
21) Eliza Orzeszkowa, *Nad Niemnem*;
22) Maria Konopnicka, wybór wierszy;
23) Henryk Sienkiewicz, *Listy z podróży do Ameryki* (fragmenty);
24) Stefan Żeromski, *Echa leśne, Ludzie bezdomni*;
25) Zofia Nałkowska, *Granica*;
26) Tadeusz Peiper, wybór wierszy;
27) Joseph Conrad, *Lord Jim*;
28) Anna Kamieńska, Anna Świrszczyńska, Julia Hartwig, Stanisław Grochowiak, Ryszard Krynicki, Edward Stachura, Adam Zagajewski, wybór wierszy;
29) Kazimierz Moczarski, *Rozmowy z katem* (fragmenty);
30) Zofia Nałkowska, *Przy torze kolejowym* (z tomu *Medaliony*);

(fragmenty);
5) Jean-Jacques Rousseau, *Nowa Heloiza* (fragmenty);
6) wybrane utwory epickie okresu romantyzmu:
Józef Ignacy Kraszewski, *Stara baśń*, Victor Hugo, *Nędznicy*, Edgar Allan Poe, wybrane opowiadanie, Henryk Rzewuski, *Pamiętki Soplicy* (fragmenty);
7) Władysław Stanisław Reymont, *Chłopi* (tom II – Zima);
8) Aldous Huxley, *Nowy wschód świata*;
9) Gabriela Zapolska, *Moralność pani Dulskiej*;
10) Gustaw Herling-Grudziński, *Wieża*;
11) Florian Czarnyszewicz, *Nadberezyńcy*;
12) Bohumil Hrabal, wybrane opowiadania;
13) Wiesław Myśliwski, *Widnokrąg*;
14) Julian Strykowski, *Austeria*;
15) Umberto Eco, *Imię róży*;
16) Zofia Kossak-Szczucka, *Błogosławiona wina*;
17) Ferdynand Antoni Ossendowski, *Mocni ludzie, Ludzie, zwierzęta, bogowie*;
18) Krystyna Lubieniecka-Baraniak, *Gdy brat staje się katem*;
19) wybrane wiersze poetów polskich i obcych;
20) wybrana powieść polska i obca z XX lub XXI wieku;
21) wybrany dramat polski i obcy z XX lub XXI wieku;
22) Jan Paweł II, *Przekroczyć próg nadziei* (fragmenty), *Tryptyk rzymski, Pamięć i tożsamość* (fragmenty), *Fides et ratio* (fragmenty);
23) Karol Wojtyła, *Przed sklepem jubлера*;
24) Stefan Wyszyński, *Zapiski więzienne*;
25) Paweł Zuchniewicz, *Ojciec wolnych ludzi. Opowieść o Prymasie Wyszyńskim lub inne utwory literackie wybrane przez nauczyciela.*

<p>31) Witold Pilecki, <i>Raport Witolda</i>; 32) Wiesław Kielar, <i>Anus mundi</i>; 33) Jan Józef Szczepański, <i>Święty</i>; 34) Zofia Kossak-Szczucka, <i>Pożoga. Wspomnienia z Wołynia 1917–1919</i>; 35) Tadeusz Różewicz, <i>Kartoteka</i>; 36) Józef Czapski, <i>Na nieludzkiej ziemi</i> (fragmenty); 37) Leopold Tyrmand, <i>Dziennik 1954</i> (fragmenty); 38) Jarosław Iwaszkiewicz, wybrane opowiadanie; 39) Stanisław Lem, <i>Wizja lokalna</i>; 40) John Ronald Reuel Tolkien, <i>Władca pierścieni. Drużyna pierścienia</i>; 41) Samuel Beckett, <i>Czekając na Godota</i>; 42) Friedrich Dürrenmatt, <i>Wizyta starszej pani</i>; 43) Eugène Ionesco, <i>Lekcja</i> lub inne utwory literackie wybrane przez nauczyciela.</p>	
---	--

Zalecane dzieła teatralne i filmowe:

- 1) *Amadeusz*, reż. Miloš Forman;
- 2) *Dekalog*, reż. Krzysztof Kieślowski, wybrane filmy z cyklu;
- 3) *Dziady*, reż. Konrad Swinarski;
- 4) *Elektra*, reż. Piotr Chołodziński;
- 5) *Emigranci*, reż. Kazimierz Kutz;
- 6) *Kartoteka*, reż. Krzysztof Kieślowski;
- 7) *Kordian*, reż. Jerzy Englert;
- 8) *Lawa. Opowieść o „Dziadach” Adama Mickiewicza*, reż. Tadeusz Konwicki;
- 9) *Moralność pani Dulskiej*, reż. Tomasz Zygadło;
- 10) *Nad Niemnem*, reż. Zbigniew Kuźmiński;
- 11) *Noc listopadowa*, reż. Andrzej Wajda;
- 12) *Noce i dnie*, reż. Jerzy Antczak;
- 13) *Rewizor*, reż. Jerzy Gruza;
- 14) *Rękopis znaleziony w Saragossie*, reż. Wojciech Jerzy Has;
- 15) *Iwona, księżniczka Burgunda*, reż. Zygmunt Hübner;
- 16) *Sanatorium pod Klepsydrą*, reż. Wojciech Jerzy Has;
- 17) *Śluby panińskie*, reż. Andrzej Łapicki;
- 18) *Wizyta starszej pani*, reż. Jerzy Gruza;
- 19) *Ziemia obiecana*, reż. Andrzej Wajda;
- 20) *Przerwanie działań wojennych*, reż. Juliusz Machulski.

Teksty polecane do samokształcenia:

- 1) *Słownik 100 tysięcy potrzebnych słów*, red. Jerzy Bralczyk;

- 2) Jan Białostocki, *Sztuka cenniejsza niż złoto. Opowieść o sztuce europejskiej naszej ery*;
- 3) Jan Błoński, *Język właściwie użyty. Szkice o poezji polskiej drugiej połowy XX wieku*;
- 4) Grażyna Borkowska, *Pozytywiści i inni*;
- 5) *Człowiek Grecji*, red. Jean-Pierre Vernant;
- 6) *Człowiek renesansu*, red. Eugenio Garin;
- 7) Włodzimierz Dłubacz, *O kulturę filozofii*;
- 8) Umberto Eco, *Sztuka i piękno w średniowieczu*;
- 9) Karol Estreicher, *Historia sztuki w zarysie*;
- 10) *Formy i normy, czyli poprawna polszczyzna w praktyce*, red. Katarzyna Kłosińska;
- 11) Keith Houston, *Książka. Najpotężniejszy przedmiot naszych czasów zbadany od deski do deski*;
- 12) Johan Huizinga, *Jesień średniowiecza*;
- 13) Jacques Le Goff, *Człowiek średniowiecza*;
- 14) Czesław Jaroszyński, Piotr Jaroszyński, *Kultura słowa. Podstawy retoryki klasycznej*;
- 15) Piotr Jaroszyński, *Człowiek i nauka. Studium z filozofii kultury*;
- 16) Karl Jaspers, *Idea uniwersytetu*;
- 17) Władysław Kopaliński, *Słownik mitów i tradycji kultury*;
- 18) Teresa Kowalik, Przemysław Słowiński, *Królewski dar. Co Polska i Polacy dali światu*;
- 19) Jacek Kowalski, *Niezbędnik Sarmaty*;
- 20) Jakub Z. Lichański, *Retoryka. Historia – Teoria – Praktyka, t. I i II*;
- 21) Tadeusz Lubelski, *Historia kina polskiego. Twórcy, filmy, konteksty*;
- 22) Jan Miodek, *Słownik ojczyny polszczyzny*;
- 23) Anna Nasiłowska, *Literatura okresu przejściowego 1975–1996*;
- 24) *O polską kulturę humanistyczną. Z Mieczysławem Albertem Krąpcem OP rozmawia Piotr Stanisław Mazur*;
- 25) Maria Ossowska, *Ethos rycerski i jego odmiany*;
- 26) *Popularna encyklopedia mass mediów*, red. Józef Skrzypczak;
- 27) *Praktyczna stylistyka nie tylko dla polonistów*, red. Edyta Bańkowska, Agnieszka Mikołajczuk;
- 28) Ryszard Przybylski, *Klasycyzm, czyli prawdziwy koniec Królestwa Polskiego*;
- 29) Zbigniew Raszewski, *Krótką historią teatru polskiego*;
- 30) Teresa Skubalanka, *Historyczna stylistyka języka polskiego. Przekroje*;
- 31) Stanisław Stabryła, *Starożytna Grecja*;
- 32) Anna Świderkówna, *Hellenika. Wizerunek epoki od Aleksandra do Augusta, Rozmowy o Biblii*;
- 33) *Wielka encyklopedia Polski*, t. 1 i 2;
- 34) Władysław Tatarkiewicz, *Historia filozofii, Dzieje sześciu pojęć, Droga przez estetykę*;
- 35) Mieczysław Tomaszewski, *Muzyka w dialogu ze słowem. Próby, szkice, interpretacje*;
- 36) Lidia Winniczuk, *Ludzie, zwyczaje i obyczaje starożytnej Grecji i Rzymu*.